

KUNTIEN KULTTUURITOIMEN TUKI- JA KEHITTÄMISPOLITIikka

Selvittäjien raportti

Kalevi Kivistö 12.1.2012

TEHTÄVÄKSIANTO

- Tarkastella nykyistä kunnan kulttuuritoimea koskevaa lainsäädäntöä, kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta sekä kulttuuripalveluiden tuotantoedellytyksiä
- Laatia ehdotukset kulttuuritoiminnan ja -palveluiden paikallistason kehittämisen edellytyksistä ja -tarpeista kiinnittäen erityisesti huomiota valtiosuuksien ohjautumiseen kuntien ylläpitämiin ja tukemiin palveluihin

ANALYYSI

- **VALTION TUKEMA PAIKALLISTASON KULTTUURITIMINTA**
  - Kulttuuritoiminnan tavoitteet paikallistasolla
  - Valtion tuki kuntien kulttuuritoiminnalle
  - Kustannusperusteisista laskennallisiin valtionosuuksiin
  - Kulttuurille osoitettujen valtionosuuksien ohjautuminen kunnissa
- **MUU KULTTUURITOIMINTA**
  - Muu kulttuuritoiminta paikallistasolla
  - Kulttuurin osuus koko taloudessa
- **KUNTARAKETEN MUUTOS**
  - Suomen kuntarakenne
  - Kunta- ja palvelurakennemuutos (PARAS-hanke)
  - Kulttuurin toimiala uudistetussa aluehallinnossa
  - Alueellisen kulttuuripolitiikan tarve
  - Kulttuuripalvelujen järjestämisen haasteet paikallis- ja aluetasolla

LÄHTÖKOHTIA

- Kuntien kulttuurimenot 700 Me
- Valtionosuudet 290 Me
- Kuntien osuus
  - laitosten menoista 2/3
  - kirjastomenoista 60 %
  - yleisen kulttuuritoiminnan tuesta 95 %

RAHOITUS:KUNNAT/VOS

- - yleinen kulttuuritoiminta 33 kunnassa alle vos-tason
  - kirjastotoimen varat kaikissa kunnissa yli vos-tason
  - teatterit 1993-2009
    - vos noussut (34 -> 49 Me)
    - kunnan osuus samana (35 -> 38 Me)
    - oma tulohankinta noussut (25->45)

KULTTUURI KANSANTALOUDESSA

- Osuus arvonnäyksestä 3.2 %
- Osuus bkt:sta 2.2 – 3.3 %
- Osuus työvoimasta 3.3 – 4.3 %
- Pääkaupunkiseutu: atv 38 %, lv 40 %
- Menot/as pienissä kunnissa alle puolet suurten tasosta -> erot palvelujen käytössä suuret (vrt. EU)
- Sosiaaliryhmien erot: Suomi 2.6, R 1.8

KESKEISIÄ TULOKSIA

- Kuntien erilaistuminen voimakasta: pääkaupunkiseudun ja maakuntakeskusten ulkopuolella kulttuuripalvelujen tarjonta on niukkaa, toimijoita vähän.
- Alueellisen kulttuuripolitiikan tarve suuri, mutta kulttuuriasiat ajelehtivat alueilla.
- Kunnallisen kulttuuritoimen palvelujen kysyntä suuri, mutta kuntien voimavarat vaihtelevat suuresti.
- Kuntalaisten osallistuminen : eriarvoisuus ja aliarvostus (päättäjät ja asukkaat).

TOIMENPITEET

- Kunnan yleisen kulttuuritoimen vahvistaminen ja tarkoitukseen osoitetun valtionosuuden lisääminen
- Luovien alojen edistäminen
- Kuntien taidelaitosten toiminnan laadun arviointi
- Taiteen perusopetuksen vahvistaminen
- Kulttuurin aluepolitiikan kehittäminen
- Alueellisten taidetoimikuntien kehittäminen
- Yhteistyön kehittäminen kolmannen sektorin ja yritysten kanssa kulttuurialan palvelutuotannoissa
- Kuntalaisten osallistumisen lisääminen
- Strategiatyön arviointi
- Tilastoinnin ja tiedontuotannon kehittäminen

EHDOTUKSET (1)

- Lain kuntien kulttuuritoiminnasta mukaan kuntien asukkaille mahdollisuus ilmaista itseään erilaisin taiteellisin ja kulttuurisin keinoin sekä osallistua kulttuuripalveluihin. Tasa-arvo saavutettavuudessa.
- Nostetaan kuntien kulttuuritoimintaan käytettävän valtionosuuden perusteena käytetty asukaskohtainen yksikköhinta nykyisestä 3,50 eurosta 12 euroon/asukas.

Uudistus käynnistettävissä myös asteittain, liikkeelle kunnista, joissa palvelujen tarjonta on vähäisintä

EHDOTUKSET (2)

- Toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen
  - Taidelaitokset ja vapaa kenttä
  - Taiteen perusopetus, koulutoimi ja vapaa sivistystyö
  - Kolmas sektori, yritystoiminta ja julkinen sektori
  - Osallisuus, osallist/a/u/minen

EHDOTUKSET (3)

- Alueellisen kulttuuripolitiikan tehostaminen
  - Alueellisten taidetoimikuntien kehittäminen
  - Alueellisten toimijoiden tehtävien selkiinnyttäminen ja yhteistyön kehittäminen
  - Alueelliset tukitoimet luovien alojen yritystoiminnalle (Jalostamo)

EHDOTUKSET (4)

- Strategiatyön, arvioinnin ja tiedontuotannon kehittäminen

Strategiat → Toimenpideohjelmat →
Seuranta

Arviointi ja palaute ← Tiedontuotanto
(Osallistuva ja tilastollinen)